

Betaalbare kinderopvang voor iedereen

Februari 2025

Inleiding

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer heeft het Nibud gevraagd op 4 maart 2025 deel te nemen aan het rondetafelgesprek over het wetsvoorstel Wijziging van de Wet kinderopvang in verband met het niet indexeren van de maximum uurprijs over het berekeningsjaar 2026. Ter voorbereiding van dit gesprek heeft het Nibud dit position paper opgesteld.

Nibud

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting is een onafhankelijk kennis- en voorlichtingsinstituut op het gebied van huishoudfinanciën met als doel het voorkomen van geldproblemen. We onderzoeken hoe mensen met hun geld omgaan, waar mensen in kwetsbare financiële situaties terechtkomen en hoe we die kunnen verbeteren. Dit doen we onder andere door het verzamelen van inkomsten- en uitgavencijfers waarmee we laten zien welke bestedingsruimte mensen hebben en waar zij mogelijk in problemen komen.

Het maximumuurtarief

Het kabinet heeft zich voorgenomen structureel €254 miljoen op de overheidsfinanciën te besparen door in 2026 de maximum uurprijs voor de kinderopvang niet te indexeren. Binnen de systematiek van de kinderopvangtoeslag betekent dit dat de netto kosten van kinderopvang voor vrijwel alle ouders met kinderen op de kinderopvang vanaf 2026 zullen toenemen. Dit is een breuk met het beleid van de afgelopen 3 jaar waarin het maximumuurtarief voor de kinderopvang iets harder steeg dan de gemiddelde uurprijs van de kinderopvang.¹

Heb oog voor de betaalbaarheid van kinderopvang voor lage inkomens

Het niet indexeren van de maximum uurprijs zorgt ervoor dat de kinderopvang voor veel huishoudens duurder wordt. De kostenstijging is (afhankelijk van het type opvang dat afgenomen wordt) in principe voor alle huishoudens hetzelfde. In de praktijk treft het echter huishoudens met een lager inkomen harder. De prijsstijging is voor hen immers relatief hoger. Ook wordt meer uren werken voor deze groepen minder aantrekkelijk. Het Nibud pleit ervoor lagere inkomens te ontzien en geen extra drempels voor (meer uren) werken op te werpen.

Tot 80 procent kostenstijging voor lagere inkomens

Huishoudens met een bruto jaarinkomen tot € 50.000 krijgen te maken krijgen met een kostenstijging tussen de 70 en de 80 procent. In de onderstaande rekenvoorbeelden is te zien dat naarmate het huishoudinkomen toeneemt het effect van het niet indexeren van de maximum uurprijs kleiner wordt. Dit maakt huishoudens met jonge kinderen en een laag inkomen het meest kwetsbaar.

---

¹ 'Derde kwartaalrapportage kinderopvang 2024', Kwartaalrapportages kinderopvang vanaf 2020 (Den Haag, 2025), <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2023/10/25/kwartaalrapportages-kinderopvang-vanaf-2020>.

Tabel 1: Kostenstijging kinderopvang in procenten naar bruto-inkomen*

Huishoudtype	Tot € 50.000	€ 70.000	€ 100.000
Eenouder 2 kinderen 1 en 3	77%	46%	25%
Eenouder 2 kinderen 5 en 7	64%	41%	24%
Paar 2 kinderen 1 en 3	71%	46%	24%
Paar 2 kinderen 5 en 7	61%	41%	23%

* In deze berekening gaan we uit van twee dagen kinderopvang, een gemiddelde prijs gebaseerd op de kwartaalrapportage van de kinderopvangtoeslag en een prijsstijging in de kinderopvang gelijk aan de verwachte loonstijging.

De voorbeelden uit de tabel gaan uit van de gemiddelde tarieven voor kinderopvang. Wanneer een huishouden te maken heeft met een hoger uurtarief, worden de netto kosten en de kostenstijging groter. Voor de ouders die dit betreft zijn deze gemiddeld hogere kosten vaak onvermijdbaar, aangezien zij door de wachtlijsten in de kinderopvang niet zomaar kunnen kiezen voor een opvang met een lager uurtarief.

Meer uren werken minder aantrekkelijk voor lage inkomens

Meer uren werken is voor mensen met een laag inkomen een manier om inkomen te verhogen en biedt een weg uit (dreigende) armoeden en financiële problemen. Kinderopvang maakt het op zijn beurt mogelijk dat ouders (meer) betaald werk kunnen verrichten. Arbeidscapaciteit die hard nodig is op een krappe arbeidsmarkt.

Het Nibud maakt zich zorgen over het effect van deze maatregel op de keuze van ouders met een laag inkomen om (meer) te gaan werken. Belangrijk bij de overweging van mensen om meer te werken, is immers dat meer werken ook moet lonen. Als het werkelijke tarief voor kinderopvang en de maximum uurprijs te ver uit elkaar groeien, is het goed mogelijk dat meer uren werken steeds minder oplevert en minder aantrekkelijk wordt.

Met de voorgenomen wijziging doet dat probleem zich vooral voor bij huishoudens met een laag inkomen en jonge kinderen die om te werken afhankelijk zijn van kinderopvang. De voorbeelden in de volgende figuur illustreren dit. In beide gevallen gaat het om alleenstaande ouders met een parttimebaan, waarbij meer werken door deze maatregelen in 2026 minder zal opleveren dan in 2025.

Doorrekening betaalbare kinderopvang

Situatie 1	Situatie 2
 Alleenstaande ouder	 Alleenstaande ouder
 2 kinderen	 1 kind
 Werkt 24 uur per week	 Werkt 2 dagen per week
 Wettelijk minimumloon	 € 18.000 bruto per jaar
 2 dagen per week opvang	 2 dagen per week opvang

1 dag per week meer werken levert per maand het volgende op:

Situatie 1		Situatie 2	
			
Extra in 2025:	€ 462	Extra in 2025:	€ 315
Extra in 2026:	€ 408	Extra in 2026:	€ 288
Vershil:	- € 54	Vershil:	- € 27

Tot slot

De effecten van het bevriezen van het maximumuurtarief in de kinderopvang treffen met name lage inkomens. De kostenstijging is relatief veel groter bij hen dan bij hogere inkomens. Bovendien houden zij met deze maatregel minder over wanneer zij meer gaan werken. Dit staat in contrast met de inzet van het kabinet om meer werken te stimuleren en het uitgangspunt dat meer werken ook meer moet lonen. Het Nibud pleit er dan ook voor om meer dan nu het geval is rekening te houden met gevolgen van kostenstijgingen voor de uitgaven en het besteedbaar inkomen van financieel kwetsbare groepen. Huishoudens met lagere inkomens moeten worden ontzien, zodat voor hen kinderopvang betaalbaar blijft en (meer uren) betaald werk een aantrekkelijke en reële optie blijft.